

LIETUVIŲ ŽINIOS

LITHUANIAN NEWS

602738

LIETUVIAIS
esame mes gimę,
LIETUVIAIS
turime ir būt!

METAI (VOL.) XIII

Kaina 5 Centai

PITTSBURGH 3, PA., KETVIRTADIENIS, 1949. RUGSĖJO (SEPTEMBER) 22 D.

Telefonas: HEmlock 1-3121

NO. 37

Vakarų Vokietija pamažu žengia į sa- vistovų gyvenimą

Prof. Heuss pirmasis respublikos prezidentas. — K. Adenaueris pirmasis kanceleris

Bonna. — Vakarų Vokietijos federalinė respublika, kurią sudaro trys vakarinės zonos su 45 mil. gyventojų pradeda žengti į savistovų gyvenimą. Neseniai parlamentas išrinko ateinančioms penkiems metams pirmąjį respublikos prezidentą. Juc tapo šešiniajam sparnui priklausanč

prof. Theodor Heuss, 65 metų rašytojas ir politikas. Nacių valdymo metu visa eilė jo knygų buvo išmesta iš bibliotekų.

Rugsėjo 15 d. Bundestagas patvirtino krikščionių demokratų lyderį, 73 m. amžiaus

Dr. Konrad Adenauer pirmuoju federalinės respublikos kancleriu. Šiuo metu naujasis kancleris ruošia pirmojo kabineto sąrašą. Manoma, jog kabinetą sudarys krikščionys demokratai, laisvieji demokratai ir vokiečių partija koaliciniais pagrindais.

HEUSS

Prez. H. S. Trumanas ir valstybės sekretorius Dean Acheson naujam Vokietijos respublikos prezidentui pasiuntė geriausius linkėjimus jo išrinkimo proga.

PREZIDENTAS PRIMA AUKŠTUOSIUS KOMISARUS

Savo pareigas Vokietijos prezidentas pradėjo priimdamas jį vizitavusius aukštuosius alijantų komisarų ir vadovaujančius Vokiečių politikus.

Sovietų komunistai stengiasi sustiprinti JAV komunistų partiją

Washingtonas. — Buvęs komunistas Maurice Malkin, Senato teisų pakomiteiui pareiškė, jog JAV komunistai bijosi, jog kai bus išleistas jų partiją likviduojantis įstatymas jie turės likviduotis. Esą partijos vadai tiek susilpnėję, jog iš Maskvos yra atsiųsti trys agentai, kurie turi tikslą JAV komunistų partiją vėl "pastatyti ant kojų". Tiems trims agentams esą suteiktos visos galios partijos reikalų tvarkyme.

Antikomunistinis paktas Azijai

Tokio. — Britų valdininkai Azijoje išdirbo paktą prieš komunistus Azijoje ir tiki, jog jį remia D. Britanija ir JAV. UP pranešimu anglų aukštasis komisarų pietryčių Azijai savo lankymo Japonijoje metu šiuo klausimu kalbėjosi su gen. McArthur.

Iš Budapešto teismo:

TITO, KARD. MINDSENTY IR AMERIKIEČIAI RUOŠĖSI NUVERSTI VENGRIJOS VYRIAUSYBĘ

Rajk prisipažįsta vadovavęs sukilimo ruošėjams. — Tito turi ryšį su Amerikos šnipų organizacija. — Kaltina Amerikos pasiuntinį. — Už viską kalti... amerikiečiai

Budapeštas. — Buvęs Vengrijos užs. reik. min. Laszlo Rajk, kuris dabar teisiamas Budapešte, pareiškė, jog naršalas Tito, kardinolas Mindszenty ir amerikiečiai pareigūnai ruošė sukilimą nuversti Vengrijos liaudies vyriausybę. Esą jį privertę nupinėti jugoslavų ir amerikiečių agentai. Jo teigimu iš jugoslavų pusės planui vadovavo vidaus reik. min. A. Raknovic, o pats planas turėjo ryšio su Vatikano vedama sukilimo kampanija.

Toliau Rajk pareiškė, jog jugoslavų agentai jam pranešė, jog sukilimo metu amerikiečiai kaip nors paraližuos Sovietų Sąjungos jėgas. Gi buvus JAV pasiuntinys Vengrijoje S. Chapin dar pridūręs, jog amerikiečiai nesikiš į revoliuciją. (Ryšium su tuo spaudos konferencijoje Chapin pareiškė, jog Rajk teigė

Atlanto tautos prieš sovietų agresiją

ma metų vadovaus Johnsonas. — Bradley atstovaus Ameriką?

Washingtonas. — Rugsėjo 17 d. Atlanto pakto valstybės įkūrė aukštąją karinę vadovybę, kurios tikslas yra organizuoti ir planuoti būsimą gynybą eventualios sovietų agresijos atveju. Šis gynybos komitetas pastoviai veiks Washingtone ir pirmą metų jam vadovaus JAV gynybos ministeris Louis Johnsonas.

Komitetas pirmam posėdžiui susirinks spalio 5 d. Šiam komitetui yra pavesta sudaryti karinį komitetą susidedantį iš Atlanto valstybių gen. štabų viršininkų, kuris turės tikslą patarti grynai kariniais klausimais. Taryba taip pat įsteigė ir karinį pakomitetą, kurį sudaro tik JAV, Britanijos ir Prancūzijos atstovai.

JAV atstovu kariniam komitete ir trijų valstybių pakomitete spėjama bus gen. O Bradley.

mai neturi jokio realaus pagrindo).

Didelę "kaltės" dalis tenka ir Jugoslavijai, kuri esą turi ryšį su Amerikos šnipų organizacija.

Teisme dalyvauja taip pat ir 60 vietos ir užsienio korespondentų, o taip pat amerikiečių, britų ir prancūzų diplomatai.

Tęsdamas savo prisipažinimą Rajk pareiškė, jog jis

KOMUNISTAI KALTINA CHURCHILLĮ

Teisiamieji Vengrijos komunistai prisipažįsta. — Prieškomunistinių šnipų yra visuose liaudies kraštuose

Budapeštas. — Budapešte vykstančioje vadovaujančių komunistų byloje buvus karo meto britų premjeras Winston Churchillis buvo apkaltintas ruošimu sukilimo prieš Vengrijos liaudies vyriausybę. Esą jis yra vyriausias Balkanų sukilimo

planuotojas. Šią kaltinimą Churchillui metė vienas iš kaltinamųjų — Brankov, kartu pareiškdamas, jog anglo — amerikiečiai maršalui Tito suteiktą karinę paramą, jei šis kovotų kartu su jais prieš Sovietų Sąjungą. Ši kova esą dalis Vakarų valstybių ir Vatikano plano dominuoti R. Europoje.

Panašiai Vakarų kaltino ir britų komunistai. Laszlo Rajk ir gen. leit. Palfy. Pastarasis pareiškė, jog

jau 17 metų yra antikomunistinis šnipas. Esą prie to jį privedė amerikiečių agentai. Apskritai iš teismo susidaro įspūdis, jog viskam kalti amerikiečiai. Kaltinamųjų pareiškimais, jie netik privertę juos šnipinėti, bet taip pat supykinę Tito su kominformu, o taip pat darė žygiu (per tą patį Rajk), kad 1945 m. rinkimus Vengrijoje laimėtų dešinieji.

Minėtasis Brankovas toliau kalbėdamas apie sukilimo planą pareiškė, jog jam vadovavo eilė britų ir amerikiečių karininkų, jų tarpe Churchillio sūnus ir John F. Dulles brolis.

Prieštinė akcija Jugoslavijoje

Belgradas. — Slapti Kominformo agentai Belgrado miesto centre išmėtė proklamacijas reikalaujančias nuversti Tito režimą. Lapeliai buvo dviejų rūšių ir sukairuoti į pašto dėžutes bei tarpdarbių.

Atsiskaidmūse Jugoslavų darbininkai kviečiami daryti žygių nusikratyti kruvino Tito — Rankovic režimo. Kitame atsisaukime teigiama, jog ant jugoslavų darbininkų krinta atsakomybė dėl prisidėjimo prie fašistinio bloko ir Jugoslavijos padarymo anglų — amerikiečių imperializmo kolonija.

Višinskis pietauja su Amerikos pasiuntiniu

Valanda širdingo ir draugiško pasikalbėjimo

Maskva. — Prieš išvykdamas į JT plenumo suvažiavimą, kur jis vadovaus sovietų delegacijai, užs. reik. min. A. Višinskis dalyvavo Amerikos ambasadoriaus Alan Kirk suruoštuose pietuose ambasados rūmuose. Pranešama, jog pobūvis nėra jokio politinio pobūdžio ir praejęs širdingo ir draugiško nuotaikoj.

Šis buvo pirmasis kartas, kad Višinskis po naujųjų pareigų perėmimo vizitavo Vakarų valstybių ministerių.

RUSAI REMIA KINŲ KOMUNISTUS

Nacionalistai kaltina Kremlių

Cantonas. — Kinų premjeras Yen-Hsishan apkaltino sovietus, kurie, jo teigimu dar aktyviau pradėjo kištis į Kinijos vidaus karą. Nacionalistų vyriausybė šiuo metu svarstanti ar šį klausimą iškelti JTO.

Dėmesio

Ši šeštadienį (rugsėjo 24 d.) 24 val. neužmirškite atsiųsti savo laikrodžius viena valanda atgal.

SKAITYKIME

IR PLATINKIME

"LIETUVIŲ ŽINIAS"

SAVAITĖS ŽINIOS TRUMPAI

Maskvos radio pranešė, kad Jugoslavijoje prasidėjo civilinis karas prieš Tito.

Senatas susirūpino duonos ir kiaušinių brangumu Amerikoje.

Gaisras dalinai sunaikino garsųjį "Million Dollar Pier" Atlantic City, N. Y.; \$200.000 nuostolių.

Komunistų oficiozas "Pravda" reikalavo, kad sa-teleliniai kraštai greičiau pravesių savo kraštuose nacionalizaciją.

JT Palestinos komisija paruošė planą, pagal kurį Jeruzalė turėtų būti sutarptautinta ir valdoma JT komisaro.

Italijos komunistai vėl ruošia streikus, norėdami nuversti De Gasperi vyriausybę.

Senatorius John Foster Dulles griežtai pasisakė prieš demokratų delsiną sprendžiant DP įvažiavimo palengvinimo klausimą.

Toronto ežere sprogo liuksusinis garlaivis Noronic. Daug žmonių, jų tarpe keli pittsburghiečiai užmušti.

Kinų komunistai jau 11 mėn. laiko suimtus du JAV lakūnus. Amerikiečių pareigūnų pakartotini reikalavimai juos paleisti liko be pasekmių.

Lapkričio 16 d. į JAV atvyks Vakarų Europos Unijos jungtinio štabo viršininkas maršalas Montgomery.

JAV užs. reik. ministerijos pranešimu D. Britanija, JAV ir Kanada rugsėjo 20 d. iš naujo slapta svarstys atominės energijos klausimus.

Gautomis iš Šveicarijos žiniomis, atrodo, kad Kini-joj komunistai stengiasi švelniau elgtis su Misionieriais.

Anglijos valdžia apdovanojo Šv. Jurgio medaliu vienuolę Yvonne Beauvais, prancūzė, už suteiktą pagalbą karo metu anglų kariams.

Lenkijoje, Lodz mieste, nuteisti du kunigai: R. Gradowski ir A. Hoszycki mirties bausme esą už bendradarbiavimą su fašistais.

Atsiskaidmūse Jugoslavų darbininkai kviečiami daryti žygių nusikratyti kruvino Tito — Rankovic režimo. Kitame atsisaukime teigiama, jog ant jugoslavų darbininkų krinta atsakomybė dėl prisidėjimo prie fašistinio bloko ir Jugoslavijos padarymo anglų — amerikiečių imperializmo kolonija.

Vakarai nori greitesnės taikos su Austrija

Sovietai turėtų atitraukti savo dalinius. — Sustiprėtų Tito pozicija

Washingtonas. — JAV, Anglija ir Prancūzija nutarė daryti žygių dėl greitesnės taikos sutarties sudarymo su Austrija. Diplomatiniai sluogsniai mano, jog tai turį ryšio su Tito — Stalino konfliktu.

Siuo metu sovietai su savo daliniais manevruoja Vengrijoje ir Rumunijoje prieš Jugoslavijos pasienio tuo būdu gasdindami Tito. Tie

sovietų daliniai esą turį tikslą apsaugoti tiekimo kelių daryti žygių dėl greitesnės taikos sutarties sudarymo su Austrija. Diplomatiniai sluogsniai mano, jog tai turį ryšio su Tito — Stalino konfliktu.

Siuo metu sovietai su savo daliniais manevruoja Vengrijoje ir Rumunijoje prieš Jugoslavijos pasienio tuo būdu gasdindami Tito. Tie

Siuo metu sovietai su savo daliniais manevruoja Vengrijoje ir Rumunijoje prieš Jugoslavijos pasienio tuo būdu gasdindami Tito. Tie

Siuo metu sovietai su savo daliniais manevruoja Vengrijoje ir Rumunijoje prieš Jugoslavijos pasienio tuo būdu gasdindami Tito. Tie

Siuo metu sovietai su savo daliniais manevruoja Vengrijoje ir Rumunijoje prieš Jugoslavijos pasienio tuo būdu gasdindami Tito. Tie

Siuo metu sovietai su savo daliniais manevruoja Vengrijoje ir Rumunijoje prieš Jugoslavijos pasienio tuo būdu gasdindami Tito. Tie

Siuo metu sovietai su savo daliniais manevruoja Vengrijoje ir Rumunijoje prieš Jugoslavijos pasienio tuo būdu gasdindami Tito. Tie

Siuo metu sovietai su savo daliniais manevruoja Vengrijoje ir Rumunijoje prieš Jugoslavijos pasienio tuo būdu gasdindami Tito. Tie

Siuo metu sovietai su savo daliniais manevruoja Vengrijoje ir Rumunijoje prieš Jugoslavijos pasienio tuo būdu gasdindami Tito. Tie

Siuo metu sovietai su savo daliniais manevruoja Vengrijoje ir Rumunijoje prieš Jugoslavijos pasienio tuo būdu gasdindami Tito. Tie

Siuo metu sovietai su savo daliniais manevruoja Vengrijoje ir Rumunijoje prieš Jugoslavijos pasienio tuo būdu gasdindami Tito. Tie

Siuo metu sovietai su savo daliniais manevruoja Vengrijoje ir Rumunijoje prieš Jugoslavijos pasienio tuo būdu gasdindami Tito. Tie

ATLIEKAME SPAUDOS DARBUS

"LIETUVIŲ ŽINIOS" turi prityrusį ir gabų presmaną, kuris moka atlikti įvairiausius spaudos darbelius greitai, tiksliai, gražiai ir pigiai.

Su užsakymais malonėkite kreiptis į administraciją:

2211 Sarah Street, Pittsburgh 3, Pa. arba
telefonu: HE 1-3121.

TITO PERSPĖJA KREMLIŲ IR SATELITUS

Gėdingi ir melagingi pareiškimai

Belgradas. — UP pranešimu, jugoslavų vyriausybė komentuosdama Budapešto bylą perspėjo Kremlį ir jo satelitus nežaisti karu savo galvą nuversti Tito. Teisme padaryti pareiškimai kiek tai liečia Jugoslaviją yra daugiausiai begėdiški darbo klasių judėjimo istorijoje. Šie teigimai yra paremti melu, kuris charakteringas šio suvaidinto teismo pradžia.

NEGALIMA BALSUOTI UŽ KOMUNISTUS

Austrijos Vyskupai išleido dekretą, kuriuo katalikams įsakoma balsuoti prieš komunistus šio rudenio rinkimuose.

PALAIMINTAS GRIZIMAS TĖVŲ ŽEMEN

Kiekvienos tautos pagrindas, toji gyvybinė ląstelė, iš kurios išauga tauta, yra šeima. Koks malonus gyvenimas ir kaip laiminga šeima, kuri gyvena tarpusavyje meilės ir susikaupimo sutartinėje. Tokia šeima, lyg įvairiaspalvių gėlių darželis, puikiai klesti ir bujoja. Kaip atėkirus gražios gėlės darželyje sudaro vieną menišką audinį, taip kilniai darnios šeimos nariai įneša tautos lobynan ryškų dvasios žibintą, kuris nušviečia kilmės ateities kelią didžioms tautos asmenybėms. Juo tauta išugdo daugiau asmenybių, juo ji stipresnė. Gėlių pirmutinė ir pagrindinė asmenybių pavidalintoja ar ugdytoja yra šeima. O idealus šių didžiųjų šeimos pareigų supratimas ir įgyvendinimas laiduoja ir vainikuoja tautos ateitį.

Kokios gi tėvų pareigos šeimoje? — Labai klystų ta mergaitė ir tas jaunikaitis, kurie leistųsi moterystės ryšiais surišami vien tik dėl asmeninių išsikišimų ar ba asmeninių malonumų. Pirmutinis esminis moterystės tikslas yra ir palieka — vaikai. Tėvai įprasmina savo gyvenimą idealiausiu būdu savo vaikuose. Pirmiesiems žmonių tėvams Dievas įsakė: "Gyvenkite ir dauginkitės... ir užvaldykite žemę". Deja, dvidešimtojo amžiaus žmogus per daug užmiršo ir paniekino šita Dievo įsakymą.

Modernūs žmogus, vaikdamasis savo malonumų, išgalvojo įvairių priemonių vengti vaikų. Šis gamtos dėsno ir Dievo įsakymo iškreipimas nualino žmogų kūniškai ir padarė jį apgailėtina dvasios skurdžiu. Vaikų skaičiaus apribojimas padaugino silbnapročių paliečių ir nenormalių gimimų.

T. Garbukas, O.F.M.

ma. O visokių ligų apsigimėlių gydymas ir išlaikymas valstybei atneš labai daug nuostolių ir tokių būdu pamažu grimsta į skurdą visas kraštas.

Kaip labai pasigendama dabar gausių ir sveikų šeimų! Ir lietuvių tauta, ilgą laiką atkakliai kovojusi prieš visokias svetimybes, pagaliau ėmė svyruoti ir pasiduoti šeimų demoralizacijos bangai. Dabar gausių šeimų ir lietuvių tautoje vis mažiau bėpamatai, nors prieš kelio dešimt metų visur galėjai jomis džiaugtis. Dievas, įsakdamas pirmiesiems tėvams: "dauginkitės ir užvaldykite žemę", įsakė tuo pačiu visoms būsimosioms žmonijoms kartoms. Mes, lietuviai tremtiniai, netekome savo gimtosios tėvų žemės, o ji ją palaimintas grizimo kelias — tik per gausias, sveikas šeimas ir per jų moralinį, ideologinį pakėlimą!

Tėvai turėtų ko giliausiai įsisąmoninti ir nuolat rūpintis savo svarbiausiąją pareigą, kad jie turi iš švelniųjų kūdikėlių išauklėti asmenybes. Motinos šventa pareiga yra tuo rūpintis jau nuo pat pradėjimo valandos, nes ji savo jausmus ir pergyvenimus ryškiai įspaudžia į būsimos kūdikėlio būdą. Bet kaip liūdna, kad tokios motinos ne kartą lengvabūdiškai žiūri į gyvenimą, uoliai dalyvauja neleistinuose pobūviuose, neatsisako stiklėlio ir kitų nuodijančių pradėtają gyvybę ydų. Šitos motinos nesupranta savo svarbiųjų, motiniškai šventų pareigų, kurių nepaisymas užtraukia baisų Dangaus kerštą visai giminei. Šitokios motinos neformuoja asmenybių, bei jas žiau-

riai sužaloja visam gyvenimui.

Viena mirštanti mergina — motina prisipažino ją slaugančiam gydytojui savo nusikaltimą. Kada jai gimė sūnus, ji, stengdamosi išsilaikyti iš gėdos ir pažeminimo, bandė uždusinti savo kūdikį, prislėgdama jį sunkia pagolve. Norėdama įsitikinti, ar jau užtroškęs, pakėlė pagavę. Baisiai išplėtos kūdikio akys su žiauriu priekaištu ir pagieža pėrvėrė jos sielos gelmės: ji ne drįso jo daugiau žudyti. Užaugęs, tapęs vaikata ir gir-

tuoklis, jis atimdavo iš motinos paskutines santaupas ir pralėbavo. Kartą parėjęs girtas, reikalavo motinos pinigų. Ji visiškai vargšė, neturėjo jokių pinigų, kuriais būtų galėjusi sūnų nuraminti. Tada jis įtūžęs puolė savo motiną: žiauriai ją sumušęs, suspardęs — paliko be sąmonės. Nugabenta ligoninėn atgavo sąmonę, bet mirties šešėliai vis arčiau ją gaubė. Išpasakojusi gydytojui savo gyvenimo tragediją, paskutines jėgas sutelkusi, sušunka: "Tik aš esu kalta, aš pražudžiau savo sūnų!" Ir susmukusi užgošo amžinam poilsui. Ar tai ne žiauri gyvenimo pamoka mūsų laikų motinoms?

Faustas Kirša

MANO MALDA

Mes gedime tėvų, sūnų, ir partizanų
Tėvynės parbloktos žmonių kraują klanuos...
Bendros kančios žiedai vainikais laisvę puoš, —
O Dieve, nuodėmes atleisk ji ir mano...

Mes kritom lūžime, mes kylame į dangų,
Ir mūsų šaukimas palietė dausų skliautus.
Mes drebinam šventoves ir uolų krantus, —
Tesutrupie nelaisvės pragaro žabangai!

Ant amžinų pilių krankliai, lavonais sotūs,
Užkeiktus burtus klykia žydintiems laukams,
O himnai sklinda pakartųjų palaikams, —
O Dieve, gelbėki tėvynės mano plotus!

Taip blankūs lūpų žodžiai, bet žmogaus esybė
Spindėjimais praskrodžia gelmes ir šaknis.
Tu, Dieve, tas, kurs padega visas ugnis,
Kurs vandenynui duoda veido tapatybę!

Tavėp, tavėp iškeltos rankos nekaltųjų
Prie kryžių rymančių, prie sugriautų namų...
Tu rūstume pramąžų skaistumų
Palaimos žvilgsnį kaip balandį leisk ant jų...

Žmoniją paaukos
Švč. Jėzaus Širdžiai

Šventaisiais Metais Šv. Tėvas Pijus XII visą žmoniją paaukoš Švč. Jėzaus Širdžiai. 1942 m. Popiežius žmoniją paaukojo Švč. Marijos širdžiai.

KATALIKYBĖ
AFRIKOJE

Vyskupas Mathews, Apaštališkasis Delegatas Afrikoje, praneša, kad katalikų skaičius padidėjo 183.000. Dabar Afrikoje yra 3,522,000 katalikų.

KARO PRAMONĖS SPECIALISTO
PERGYVENIMAI SOV. SĄJUNGOJE

Sensacingi pasakojimai vieno vokiečio atomo tyrinėtojo, kuris 6 metus dirbo Sovietų Sąjungos krašto apsaugos ministerijoje.

Tifliso aukštųjų tyrinėjo
mo institute

Rusų specialistai vadovavę statybai manimi buvo visiškai patenkinti. 1944 metais aš gavau užklausimą ar nesutikčiau bendradarbiauti Tifliso aukštųjų tyrinėtojų institute. Aš sutikau. Po keturių savaitių su vienu sovietų pulkininku traukiniu išvykau į Capajev, prie Kaspijos jūros ir iš čia garlaiviu vyko į Baku.

Tiflise, buvusiuose kuni-gaikių rūmuose, buvo įrengtas aukštųjų tyrinėtojų institutas. Laboratorijos moderniai įrengtos. Instituto direktoriumi buvo žinomas rusų mokslininkas, kuris gerai pažino Vokiétiją ir kalbėjo vokiškai.

Čia aš radau jau visai kitą gyvenimą. Tifliso miestas atrodė, palyginti su kitais Rusijos miestais, gana moderniškas. Taip pat ir kultūrinis gyvenimas, palyginti, aukštas. Mane apgyvendino dideliame užsieniečių viešbutyje. Dabar pajutau tikrai laisvą žmogumi esąs. (Pats vėliau pamatė, kad apsiriko. Vert.).

Čia ištisus metus tyrinėja aukštųjų gamtą, kaip veikia aukštųjų šviesa ir augalus ir pan. Prieš vokiečiams užimant Tiflį iš laboratorijos svarbieji aparatai buvo išgabenti ir padėti sauginėje vietoje. Dabar vėl reikėjo juos įmontuoti. Trūkstanti įrengimai buvo skubos keliu per Maskvą užsakomi Amerikoje.

Dabar aš pamačiau, kad vietiekiai nesu laisvu žmogumi. Tai buvo pirmas kartas, kada mane suėmė. Buvo taip. Aš su Instituto direktoriumi

prof. F. automobiliu vyko į aukštųjų laboratoriją. Nuvykę į vietą pastebėjome, kad užmirsime pasiimti labai svarbų instrumentą. Prof. F. mane vieną pasiuntė atgal į Tiflį atvežti pasiimtą instrumentą. Viskas praėjo gerai. Atvykau į Tiflį, pasiėmiau instrumentą ir atvežiau prof. F. Po kelių dienų, kada mes grįžome į miestą, priemiestyje mus sulaukė policija ir mane suėmė. Prasidėjo tardymas. Buvau apkaltintas, kad be palydovo palikau miestą. Aš teisinausi, kad buvau pasiustas tarnybiniai. Laimei mane paleido, bet išpėjo, kad daugiau tas nepasikartotų. Dabar supratau, kad esu sekamas.

Pasimatymas su senu studijų draugu

Vieną rytą mūsų institute kilo baisus susijaudinimas. Priežastis — speciali komisija iš Maskvos, susidedanti iš mokslininkų ir politikų, atvyksta tikrinti laboratoriją. Iš savo bendradarbių patyriau, kad tokios komisijos Rusijoje yra paprastas reiškinys. Jos labai dažnai tikrina įmones ir įstaigas, kad pakėlus darbo našumą ir išvengtų sabotazės. Nelaimė tokiam įmonės vedėjui ir darbininkams, kur randa netvarką. Tokiems Sibiras užtikrintas.

Kaip narys tos komisijos atvyko ir prof. D., kuris kartu su manimi kurį laiką studijavo Berlyno universitete. Jis mane pamatęs labai nustebė ir apsidžiaugė. Vakare buvau pakviestas pas jį vakarienės. Išpasakojau visą istoriją, kaip čia pate-

kau ir pareiškiau, kad tik bėdos verčiamas ir nenorėdamas žūti belaisvių lageryje ėmiausi tokios tarnybos. Jis į tai atsakė: "Nėra tikslo eiti prieš likimą". "Reikia visada naudotis proga", tarė jis toliau. "Aš taip pat nemėgstu bolševikų. Revoliucijos metu jie suėmė mano brolių. Bet iš kitos pusės pagalvojus ir caristinę Rusiją mano tėvą buvusį Dorpatio universiteto profesorių ištrėmė į Sibirą. Ir kas būtų atsitikę, jei aš būčiau nesutikęs bolševikams dirbti — jie būtų mane išsuntę į Sibirą ir būčiau jau senai nebesąs gyvųjų tarpe". Dabar prof. D. manęs užklauso ar aš nenorėčiau vykti į Maskvą dirbti. Aš sutikau. Jis pažadėjo grįžęs į Maskvą padaryti žygių, kad būčiau tuojau perkeltas.

Maskvos karo akademijoj

Po 6 savaičių gavau įsakymą tuojau atvykti į Maskvą. Susidėjau savo daiktus ir atsisveikins su prof. Z., kuris labai apgailėstavo, kad išvykstu, lėktuvu vienas be palydovo išskridau į Sovietų Sąjungos sostinę.

Prof. D. manęs laukė aerodrome ir savo automobiliu nuvežė į "Maskvos" viešbutį, kur man buvo paruoštas gražus didelis kambarys. Milijoninis miestas man padarė didelį įspūdį. Tačiau prof. D. nesiėmė rizikos parodyti miesto gyvenimą pilnoje jo realybėje.

Popiežius už
bendradarbiavimą

Popiežius Pijus XII priėmė National Conference of Christians and Jews delegaciją. Tai Amerikiečių organizacija, turinti tikslą siekti teisingumo, draugystės ir bendradarbiavimo tarp katalikų, protestantų ir žydų.

Popiežius užgyrė šį kilnų sumanymą.

V. KRĖVĖ

RAGANIUS

Prieškarinių laikų sodžiaus gyvenimo šešėliai
Spaudos Fondo premijuotas veikalas

V
— Ne Dievo tai valia, bet velnio pikta pagunda, — sumurmėjo, paleisdamas dūmų kamuolį.

— Ką tu, prastas žmogus, nusimanai? Be Dievo valios, Grigai, nieko šiam pasauliui neatsitinka. Ar bloga, ar gera — tai vis Dievo valia.

Grigas raukšlėsi ir tylėjo. Nenorėjo ir nedrąsio buvo su kunigu ginčytis — ne savo gi žmogaus! Kad taip kitam, tokiam, kaip jis pats, mokėtų Grigas atsakyti ir lūpas sučiaupti! Bet kaip čia kalbėsi su kunigu? Negi su juo barsies...

Žemaitukas pasiėmė stiklinę.

— Juk Dievo akyse šioji mergaitė jau tavo sūnaus žmona, — kalbėjo kunigas, šaukštuku striubšėdamas šiltą pieną. — Kitos vestės jis jau nebegali.

— O kas juos sutuokė? Ar čigonas po krūmų? — ne tekdamas jau kantrybės piktai atsiakino Grigas. — Ar gal, dvasiškias tėveli, tu juos

surišai be mūsų žinios? Tik kažkodėl neteko apie tai girdėti...

— Ką tu nusimanai, Grigai, apie sutuokimus? — kalba vis Žemaitukas, iš lėto striubšėdamas pieną. Žinai, kodėl šventa Bažnyčia užsakinėja skelbia ir prašo visų pranešti, jei žino, ar yra girdėję apie kiliūtis? O žinai, kokias kiliūtis turima galvoje? Ot, jei bernas mergą suviliojo, tai jau kiliūtis. Kitos vestės jis nebegali, tik tą, kuriai pažadėjo. Kaip aš dabar priimsiu tavo sūnaus užsakymą su kita, jei žinau, kad jis jau yra vienai žadėjęs?

— A, tėveli, — numojo nekantriai ranka Grigas. — Pas mus apie pažadus taip žmonės sako: pažadėsi — durnių patiešysi, neišpildysi — šaukštuku striubšėdamas šiltą pieną.

— Nesugriešysi.

— O tu, Grigai, ar žinai, kas tai yra šliūbas? Ne, nežinai. Tai nesiginčyk su kunigu. Šliūbas — tai vyro pasižadėjimas imti moterį sau už žmoną. Šventoji Bažnyčia tuos pažadus tik pa-

laimina prie altoriaus, o kas yra! O kur žmogus tuos pažadus padarytų — vistiek: Dievas visur yra ir visur žmogų girdi... Kaip manai, Grigai, ar sūnus tokių pažadų nėra padaręs?...

— Tai, vadinas, dvasiškiasis tėveli, anot tavo žodžių galima susituokti ir karčiameje ir be kunigo, — pasi-piktino Grigas.

— Geras katalikas to nedaro, bet jei jau atsitiko tokia nelaimė, nereikia Dievo valiai priešintis.

— Tėve, ką jau čia ginčijiesi su kunigėliu! — neiš-kentė Grigienė, — sutik, ne-sipriešink Dievo valiai.

Vyras piktai suirzgė, žmona vėl nutilo.

— Turėsiu tave iš sakyklos pabarti. Ar bus gerai, ar ne sarmata bus, kai tave iš sakyklos prie visų žmonių barsiu?

— Ne, dvasiškiasis tėveli. Bark, kiek nori, bet plikos marčios į namus neimsiu. Išvargsiu ir sūnų iš namų!

— net atsisotojo Grigas. — Teeina šunų lodyti!...

Ką jau čia kalbi? Kur tu savo vaikelį varysi, — prabilo Grigienė. — Kur jis vargšėlis ras sau prieglaudę be tėvų namų? — Išvargsiu, kaip mane

gyvą matai, — graso senis žmonai.

Žemaitukas pastatė pušiau atgertą stiklinę ant stalo, pasiėmė tabokinę, prisikimšo nosį, nusičiaudėjo, nusišluostė ir, nuleidęs galvą, susimastęs, tylėjo kurį laiką.

— Kraičio būtinai nori? — prabilo vėl. — Gerai, paglvcime ir apie kraičį. Jei pasigailėsi siratos, tai ir aš pasigailėsiu... Kad tik gėdos nebūtų parapijai ir žmonės pasipiktinimo. Žinai mano pievą pas buomą? Pats nebuvau ten, nesu jos matęs, bet sako — gera pieva...

— Nieko sau pieva, — pastatė ausis Grigas. — Vieno tik atolo galima gerą dešimtį vežimų sušienauti.

— Tai, ot, Grigai: kol aš gyvas būsiu, kol čia kunigausiu, užleidžiu visam laikui ją tau. Šienauk, kaip savo, nors dvidešimt metų...

Sutuoksiu jaunuosius gražiai, visas žvakes bažnyčioje uždegsiu ir pinigų neimsiu... Į vestuves savo arkliais atvežimui.

— Tai, ot, Grigai: kol aš gyvas būsiu, kol čia kunigausiu, užleidžiu visam laikui ją tau. Šienauk, kaip savo, nors dvidešimt metų...

Sutuoksiu jaunuosius gražiai, visas žvakes bažnyčioje uždegsiu ir pinigų neimsiu... Į vestuves savo arkliais atvežimui.

— Grigienė su sąsąnomis puolė bučiuoti kunigėliui ranką už tokią didelę malonę. Ji vargšėlis ras sau prieglaudę be tėvų namų? — Išvargsiu, kaip mane

neabejojo jau, kad neišsilais, kys, nusileis.

— Sutik, tėve, sutik jau! — drąsiai dabar ragina vyrą. — Nebūk bukas, kaip kuolas.

Grigas vis dar svyravo. Net pakaušį ėmė krapštyti iš susirūpinimo. Kunigo siūlymai buvo vertingi. Tokia pieva! Tai ne šimtu rublių kvepia!... Ir garbė gi, garbė tokia! Visa parapija pavydės!...

— Kai gims vaikas, kūmas būsiu... Jei bus berniukas, Adomų pakrikštysiu... — vis dar gundo Žemaitukas. — Ir sarmatos nei tau, nei sūnui nebebus, ir Dievas dar labiau padės...

— Sutik jau, tėve, sutik! — tempia žmona Grigą už rankovės. — Pabučiuok kunigėliui ranką!

— Tai gal jau ir reikės sutikti... Bet kaip gi tai? — spiriasi dar Grigas: — Atvažiuos martelė — nei skrynėliu, nei pinteliu, nei arkliuko, nei karvutės...

— Gerai, Grigai, duosiu ir karvutę. Tik arklio neprasyk — pats tik porą turiu.

— Sutik jau, sutik, tėve. Kur tu, tiesą pasakius, ir marčią geresnę rasi, kaip Elena. Tokia darbšti, tokia masis jau kailinius greita, paklusni!...

— Tai jau sutiksiu, dva-

siškias tėveli. Tik kad savo žodį išlaikytų...

— Išlaikysiu, Grigai. Kad pažadėjau, išlaikysiu. Kaip bajoras tau sakau, ne tik kaip kunigas.

Dabar ir Grigas atsikėlęs priejo, nusilenkė ir pabučiavo Žemaitukui ranką.

— Ot, ir gerai, ot, ir gerai, — atsikėlė ir Žemaitukas. — Dėkui tau, gaspadin, už pievą... O vaikus siųskite užrašų tuojau, neatidėliodami. Sužymėsiu dar prieš adventą... Nereikia traukti...

— Pats Dievulis jus atsiuntė pas mus, kunigėli! — puolė vėl Grigienė ir karštai, po kelis sykius, bučiavo kunigui rankas.

— Nereik, gaspadin, nereik, — ėmė pagaliau ginti rankas Žemaitukas. — Susitvarkėm, ir dabar važiuosiu — mano vežėjas gal jau sustingo, ant vežimo besėdėdamas.

— Pašauk, tėve, vaikus, pats pašauk: tepadėkoja kunigėliui už gerą širdelę...

— Nereik, dabar, gaspadin, nereik! Šiandien ir be to jiems daug teko kentėti... Ir dar barsiu, kai užrašų atvažiuos, — kalbėjo vilkdamas jis jau kailinius.

Grigas padėjo Žemaitukui apsivilkti, ir abu su žmona

išlėdėjo jį iki vartų.

Prieš atsisėdamas į vežimą, atsisveikindamas, pabučiavo Žemaitukas Grigienę į kaktą.

— Matai, gaspadin, kad reikia Dievu pastikėti — jis neapvils, jei iš geros širdies jo prašyti... Jis daugel tau atleis už tai, kad siratos pasigailėjai...

Grigas neatkreipė dėmesio, net neklausė, apie ką Žemaitukas su žmona kalbėjosi.

Kai, išlėdėję kunigą, sugrįžo pirkion, Grigas vėl atsisėdo pas stalą ir užsirūkė pypkę.

— Eik, motin, pašauk mūsų palaidūnus.

Kai pirkion, tiesiog už rankų tempiami, atėjo sūnus ir Elena, senis, ūsuose slėpdamas linksma šypseną, apsimetęs rūšiu paliepė:

— Svečias išvažiavo, renkitės ir jūs, tik kad man greičiau!... O aš einu pas Klimką, — atsikėlė Grigas: — tepavažiuos jis su jumis... — ir paleido dūmų kamuolius: — bažnyčion, užrašų pas kunigą...

SOVIETŲ PROPAGANDA PRIEŠ LIETUVĄ ANGLIJOJE

Komunistai savo tikslams siekti klastoja istoriją

Sovietai braujasi į svetimus kraštus trim pagrindiniais būdais: jei gali, karine pajėga; jei dar to negali, po grindiniu ar viešu kompartijos organizavimu ir stiprinimu; sovietinių bičiulių draugijų ar klubų organizavimu. Šitie visi-treji būdai lietuviams gerai pažįstami. Bet savo laiku ir Lietuvoje nebuvo kaip reikiant demaskuotas tas trečiasis būdas — kultūrbolševizmas, varomas per draugią sovietinių tautų kultūrai pažinti. Netenka stebėtis, ligi šiol kiti kraštai dar labiau nesiorientuoja ir savo krašte padeda organizuoti pastarojo tipo bolševizmo židinius. Štai Anglijoje veikia Britų-Sovietų Draugija, kuri leidžia žurnalpalaikį "Russia Today". Šis "Russia Today" 1949 m. gegužės saviuvinėje išėjo straipsnelį "Trys kraštai atgavo savo laisvę?" "Iš vergijos ir laisvę išėjusios Latvija, Estija ir Lietuva, baltiškosios respublikos, naudojasi gerovės pirmenybėmis". Panašiais sovietinės redakcijos sakiniiais dėstoma Baltijos kraštų istorija, kaip jos moko sovietai. Būtent:

1) Aliantai su JV nenorėjo pripažinti naujų respublikų 1918 m., nes laukė, kad atsistatys caristinė Rusija. Tik sovietai pirmieji jas pripažino.

2) Per 20 metų Baltijos kraštai, ekonomiškai skurdami, su savo pronacinėmis vyriausybėmis buvo ruošiami tiltu Hitlerio šuoliui į Sov. Sąjungą.

3) Liaudis pasipriešino marionetinėms vyriausybėms, pareikalavo gerų santykių su Sov. S-ga, ir tokiu būdu buvo vyriausybės prispirtos pasirašyti su SS savitarpinės pagalbos sutartis. Tada prasidėjo naujas gyvenimas. Profesinės sąjungos (kompartija vadinama profesinėmis sąjungomis! E.) išėjo kaliniai paleisti. Fašistai pa-

bėgo. Naujos vyriausybės, kurios nebuvo sovietinės (šitai rūpi bolševikams įkalti! E.) 1940 m. liepos viduryje įvykdė rinkimus. Jie buvo tiek demokratiški, kad dalykavavo 90—95% rinkikų. Pasak liaudies seimui nutarė prisijungti prie Sov. S-gos. Ir visa tai padarė patys latviai, lietuviai, estai. (Primygtingai šitas kartojama, E.).

4) Nauja aušra buvo aptemdyta Hitlerio, su kuriuo sugrįžo baltai baronai ir panaikino trijų valstybių nepriklausomybes. Jie gabejo gyventojus į vergų darbų Vokietijoje, ir tie kraštai niekada to neužmirš.

Ryšium su šita bolševikiška akcija iš mūsų pusės pasiūsta britų spaudai atitin-

kamas paaiškinimas, kuriam demaskuojami Maskvos pirštai tos draugijos laikraštelyje. Netiesioginis atsakymas į tos rūšies sovietinę propagandą yra duotas pasakutinėm dienom lordo Vansittarto, kuris išleido knygą EVEN NOW. The Comunist Menace (Net dabar. Komunistų grėsmė). Mūsų tautiečių J. Dėdino ir J. Stenio labai vertinga iniciatyva ir pastangomis, šioje knygoje įdėtas prieduose ir buv. radiofono diktoriaus J. Stenio liudijimas apie "liaudies seimo" posėdį, kuriame Lietuva buvo "nubalsuota". Čia dokumentaliai parodyta, kaip viskas buvo Maskvos režisuota, prievarta vykdyta ir falsifikuota. (E)

Naujovė MGB trėmimų priemonėse

London (LAIC) — Maskoliai "patobulino" trėmimų metodus. Ryšy su sustiprinta kolektyvizacija, sukurti "specialūs postai", kuriuos užpildo Komsomolo nariai, dažniausiai rusų tautybės. Estijoje sukurta net 1300 tokių "specpostų", kurie neva duoda patarimus kolūkių organizatoriams ir vietoje nutaria, kurie "buožu" tremtini....

BEDIEVIŲ KONGRESAS ROMOJE

Roma. — Charles Smith iš New Yorko, ateizmo draugijos Amerikoje prezidentas, išrinktas amerikonių bedievių delegatu į metinį ateistų kongresą Romoje, pareiškė:

"Aš turiu išpažinti, kad pasaulis šiandien yra pasidalinęs į dvi dalis: kairiuosius ir dešiniuosius".

Jis apgailestavo, kad kongresas buvo laikomas tam, nesileidžiant spaudos.

EUROPOS VIENINGUMAS

Visuose yra gyvas susidomėjimas Europos susivienijimu. Šią mintį palaiko ir remia ekonominė, politinė ir socialinė pasaulio realybė. Ši ideja nėra nauja.

Pagrindinės priežastys

Virš visų tautinių, doktrinalinių ir religinių skirtumų, Europa turi pagrindą krikščioniškoje civilizacijoje bei bendrame prisirišime prie pagrindinių asmenybių ir laisvės.

Europos tautos myli laisvę ir tiesą, kurios veda prie naturalaus pasipriešinimo komunizmui. Bėginės vertės yra žmogaus asmenybės, kuri sudaro politinį ir juridinį organizmą visose formose, įskaitant ir valdžią. Gili pagarba žmogaus asmenybei yra Katalikybės vaisius; ir tik Katalikybėje randame užtikrinimą.

Prie šitų moralinių Europos susivienijimo priežasčių reikia pridėti ir materialines. Nežiūrint istorinių ir fizinominių skirtumų, nežiū-

rint ekonominių priešingybių, Europos tautos sutampa. Vienos sunkumai tampa kitos sunkumais. Vienos gerovė, jei nėra kitų remiama, dingsta jai pačiai ir kitoms.

Šis karas su savo dramatiška nelaime aiškiai įrodė Europos susivienijimo reikalingumą.

Ant šitų moralinių, materialinių ir istorinių pagrindų lemiančiai veikia komunizmas ir Amerikos pagalba. Pirmasis, pasikesindamas prieš pagrindines dvasios vertybes, pastato Europos kraštus kryžkelėje: arba susijungti atsilaikymui arba žūti; antrasis, pakeldamas šalies ekonomiją, padrasina vieningai veikti prieš bendrą priešą — komunizmą. Vienas jau pavergė rytų Europą, antras deda pastangas išgelbėti vakarų Europą.

SKAITYKIME

"LIETUVIŲ ŽINIAS"

AKTUALIAISIAIS KLAUSIMAIS

Rašo A. ERDVILAS

Nauja epocha ateitininkų gyvenime

Neseniai pranešta, jog Ateitininkų Federacijos vyriausybė persikėlė į JAV. Su tuo momentu ateitininkijos gyvenime prasidėjo nauja epocha.

Per 38 savo gyvenimo metus ateitininkija lietuvių tautos ir katalikybės gyvenime išvarė gilią vagą. Pasirinkę sau uždavinį "visa atnaujinti Kristuje" ateitininkai visur kur tik galėjo skleidė katalikišką lietuvišką mintį. Nebuvo tos srities, kur ateitininkai nebūtų savo indėlinę. Ateitininkijos vidinę jėgą pažino ir komunistai, kurie prieš pirmąją Lietuvos okupaciją Dekanozavo lūpomis pareiškė, jog kiečiausias riešutas komunistams Lietuvoje bus ateitininkai. Jie neklydo. Ateitininkai tiek nepriklausomybės kovose, tiek dabartinėje rezistencinėje kovoj vaidino ir vaidina žymų vaidmenį.

Užėjus pirmajai raudonajai okupacijai ateitininkija kaip ir visa lietuvių tauta pergyveno skaudžias valandas. Tuo metu ateitininkija neteko geriausių savo narių, kurie mirė kankinių mirtimi Tėvynėje ar šaltame Sibire. Rudoji okupacija ir antrasis bolševikų atplūdis dar su didesniu įsiutimu retina at-kų eiles, nes žino, jog kol Lietuvoj liks nors vienas ateitininkas tol jie savo kraugeriškų planų neįvykdys.

Naujas lapas atsivertė at-kų istorijoje, kai jų dalis karo aplinkybių verčiama paliko savo Tėvynę ir išėjo tremtin. Tačiau tremtyje jie nesnaudė. Kai tik sąlygos leido jie susiorganizavo, kad toliau kovotų už pavergtą Tėvynę, lietuviybės ir katalikybės idealus.

Šiandien ateitininkai verčia vėl naują lapą. Jau eilėse Amerikos lietuvių kolonijose veikia jų klubai, skyriai, kuopos. Reikia manyti, jog jie ir Amerikoje lietuviybės ir katalikybės gyvenime paliks neišdildomus pėdsakus. To tenka jiems palinkėti.

Ar nevertėtų pagalvoti?

Amerikos lietuvių laikraščius paskaičius matyti, jog jie kartas nuo karto išleidžia ir knygų, kartais ir labai vertingų. Tai norintieji jų įsigyti ne visuomet gali nedėlo, kad neturi už ką, bet ir dėlto, jog nežino apie jų išleidimą. Tai įvyksta dažniausiai dėlto, jog laikraštis apie savo išleistą knygą rašo tik savo laikraštelyje. Visus gi laikraščius prenumeruoti tik dėlto, kad sužinotų kur kokia knyga išeina yra sunku. Taigi ar nevertėtų prie kokios kultūrinės institucijos įsteigti knygų platinimo skyrių, kuris per visus lietuviškus laikraščius skelbtų apie naujai išėjusias lietuviškas knygas.

Visko pasitaiko

Gyvenime jau taip yra, jog kas žmogus, tai nauja mintis. Žinoma, kitaip ir būti negali. Kiekvienas žmogus yra savo minčių valdovas ir vienu ar kitu klausimu jis gali turėti savo nusistatymą. Tačiau pasitaiko ir tokių "gudragalvių", kurie nori įtikinti, jog žemė yra didesnė už saulę ir pastaroji sukasi apie mėnulį.

Štai "Keleivio" Nr. 37 kažkoks Antanas Šilauškas, net karščiuodamas šaukia, jog jis nežina kodėl rugsėjo 8 d. vadinama Tautos švente. Anot jo tos šventės "beveik niekas nešvenčia".

Na, argi ne juokas? Žinoma, įrodinėti, kad visos lietuviškos pasaulis Tautos šventę švenčia būtų bereikalingas dalykas, nes kas ligi šiol to nežinojo, tas vargiai ir po paaiškinimo supras. Gaila tik, kad dar dabar atsiranda lietuvių, kurie to nežino, o dar liūdniau, kad tą savo nežinojimą "įveda į langą", kad visi matytų.

GELBĖKITE PASILIKUSIUS EUROPOJE

Taip rašo tremtiniai iš Europos

Tremtiniai rašo iš Europos rankas per Atlantą ir šaukia, kuriuose prašo išrašyti jiems darbo ir buto garantijas. Štai vieno tremtinio žodžiai:

— Gelbėkite dar pasilikusius Europoje. Siųskite koreičiausiai darbo ir buto garantijas. Laikas per daug greitai slenka ir greit pasibaigs D.P. biliūs. Pasilikę lietuviai tiesia prašančias

United Lithuanian Relief Fund of Amerika, Inc.
105 Grand St.,
Brooklyn 11, N. Y.

LIETUVIŲ TAUTOS LIKIMAS

Socialiniai reiškiniai

Surasti socialinių fenomenų priežastis nėra lengvas dalykas, bet būtinas, nes vienintelė priemonė pasimokinti istorijos, kad neatpuolus į tas pačias liūdnes ir skaudžias mūsų tautai klaidas.

Įprastai primetama visa kaltė valstybės vadams, lyg jie vieni būtų tautos gyvenimo nustatytojai. Tai yra individualinio elemento perdėjimas, apsilenkiant su tikruoju socialinio gyvenimo sąjudžiu. Jei taip istoriją suprasiame, tai nieko naudingo neišmoksime.

Yra reikalinga studijuoti pastovius faktus, bendrus palinkimus, kurių šviesoje galėsime suprasti įvykius ir pramatyti jų priežastis.

Turėti socialinio gyvenimo davinius reiškia turėti gyvenimo paslaptį ir pramatyti ateitį. Pažinti sąžinę reiškia pasiekti gilumą.

Iš paskutinių lietuvių tautos įvykių, kuriuos taip traagiškai pergyvenome, yra daug ko pasimokinti ateitį.

Būtų vaikiška galvoti, jog užtenka nubausti to laiko politinius vadus, generolus, kad atitaisius padarytas klaidas.

Tikrosios priežastys, nustatančios socialinius įvykius yra visada daugiopos, nes socialiniame fakte yra ne viena priežastis, bet visa priežasčių sistema.

Daug yra lietuvių, kurie,

savo siauru ideologiniu supratimu, temato tik viename faktoriuje socialinio įvykio priežastį. Tai pareina iš egoistinio protavimo. Klaida, kuria yra užsikrėtę ir politikai, ir aišku, kad visa tai veda prie neišvengiamo apsiuylimo.

Kad supratus socialinio fakto genezę, reikia sekti gydytoją, kuris tiria ligos kilmę, t.y., skaitytis su visomis aplinkybėmis. Socialiniai fenomenai turi daug bendro su fizinėmis ir geografinėmis sąlygomis, kuriose gyvena tauta, taipgi su biologinėmis ir psichologinėmis ypatybėmis.

Be psichologinės pažangos yra absurdas tikėti į geresnę mūsų tautos ateitį, vesti ją į tikrą progresą. Kiekvienas socialinių faktų aiškinimas negali apseiti be psichologijos šviesos. Taip lygiai ir sociologijoje.

Jei norime mūsų tautos atgimimo ir jos gyvavimo, privalome objektyviai pažinti blogybių priežastis ir jas iškelti be baimės aikštėn, tik tada išeisime iš fatalizmo ir apatijos. Reikia nurodyti veikimo kelią, kuris vestų prie optimizmo ir pasitikėjimo.

Ypač jaunimui yra reikalinga pažinti mūsų tautos nelaimės priežastis, kad ateityje žinotų kaip tvarkytis ir mokėtų pažvelgti į geresnę ateitį. B.

LIETUVIŲ KALBOS VADOVO

daugiau, kaip po vieną egz. užsiprenumeravo:

Šv. Kazimiero parap. VY-ČIAI Philadelphia, Pa, 10 egz.

Keleivio redakc. S. Boston, Mass., 5 egz.

V. M. Stapulionis, Chicago, Ill., 4 egz.

Kun. Pranas Jūras, Worcester, Mass., 4 egz.

F. Palubinskas, Chicago, Ill., 3 egz.

Prof. K. Pakštas, S. Monica, Cal., Dr. D. Pilka, S. Boston, Mass., K. Katkevičiūtė, Chicago, Ill., C. Sweger, Chicago, Ill., D. Bubelytė, Chicago, Ill. po 2 egz.

Pirmasis Garbės Premeratorius Kun. A. Sabaliauskas iš Venecuelos.

Lauktina, kad kiekviena lietuvių parapija, kiekviena mokykla, kiekvienas klubas ir kiekviena organizacija ir visi tautiečiai pasektų šiais pavyzdžiais ir užsiprenumeruotų LIETUVIŲ KALBOS VADOVĄ, spausdinamą Vokietijoje. Knygos kaina 2,50 dol. Garbės prenumerato 10 dol. Užsakymus su pinigais siųsti šiuo adresu:

Juozas Audėnas, General. Igalitinis.

14 Townsend Street, Boston-Roxbury, Mass.

TAIBENT LAIKRAŠTIS

"The Dallas Morning News", rytinis Dallas miesto, Texas valstybėje, JAV dienraštis 22. 5. 49 laidą išleido iš 442 puslapių, atidarant naują spaustuvę, kaštavusią šešis milijonus dolerių.

Atspausa 200.000 egzempliorių. Kiekvienas egz. sveria 2 kg. 76 gr. Šio numerio atspausdinimui suvartota 600.000 klg. JAV, Kanados ir Suomijos popierio. Skelbiama užima 300 puslapių. Viso telpa 5 milijonai žodžių.

Tik 1925 metais "Miami Daily News" išleido už šią didesnę laidą, būtent iš 500 puslapių.

New Yorko tenoras tarp Chicagos vagių

United telegrafo agentūra praneša, kad 1. 8. 49 Chicagos vagių pora privertė iškelti rankas aukštyn iš New Yorko atvykusiam Metropolitan Operos tenorui Lawrence White, 24 m. amžiaus.

Jo kišeniuose rado tik 2 dolerius ir 40 centų. "Bus bent tramvajams", tarė vienas. Bet kitas paaiškino: "Aš manau, kad ši suma jam labiau reikalinga, negu mudviems". Gražinę pinigų ir pasiūlydami jam patarę skubėk dainuoti į radio stotį, o jiedu žadėjo pasiklausyti.

Platykite "Lietuvių Žinias"

"LIETUVIŲ ŽINIŲ" RĖMĖJAI

Stereotipo fondui auکوjo:

Mrs. B. Čeponis \$2

Pittsburgho ir apylinkės Naujienos

Prof. K. Pakštas profesorauja Pittsburgho universitete

Žinomas Lietuvos geografų prof. Dr. Kazys Pakštas praėjusį šeštadienį atvyko į Pittsburghą. Čia jis dėstys ekonominę geografiją Duquesne universitete, School of Business Administration. Paskutinius dvejus metus jis profesoriavo Army Language School, Monterey, Californijoje.

Prof. K. Pakštas Amerikoje gyvena nuo 1939 m. Čia begyvendamas labai aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje. Energingai dirbo su "Vyčiais", būdamas vienas iš pirmųjų organizatorių ir pirmasis "Vyties" redaktorius.

Vyčių ir tremtinių susipažinimo vakaras

Rugsėjo 18 d. Šv. Kazimiero mokyklos salėje Pittsburgho apskrities vyčiai suruošė tremtinių susipažinimo vakarą. Tremtinių jame dalyvavo apie 100. Ketvirtą val. po pietų Vytautas Jucevičius pradėjo kuklią programėlę, kviesdamas susirinkusius padainuoti lietuviškų dainų. Vėliau Vyčiai tremtinius pavaišino skania vakariene, po kurios susirinkusieji ligi 8 val. gražiai pasilinksmino. Į pobūvį be kitų svečių atsilankė ir dabar dėstą Duquesne universitete prof. Dr. K. Pakštas.

Kurį laiką taip pat redagavo "Draugą" ir "Darbininką". 1944-45 m.m. buvo BALFO viešųjų reikalų direktorium. Profesorius yra daug nuveikęs ir mokslinėje srityje. Kanadoje ir Amerikoje yra skaitęs virš 200 viešų paskaitų. Jis taip pat visos eilės knygų lietuvių, anglų, prancūzų ir kt. kalbomis autorius.

Šiuo metu prof. Dr. K. Pakštas apsisotęs pas inž. Antaną Mažeiką. Sekmadienį savo atsilankyme jis pagerbė "Vyčių" suruoštą su tremtiniais susipažinti pobūvį.

Lietuviškas dėkui

Pittsburgho lietuviai tremtiniai nuoširdžiai dėkoja Pittsburgho apskr. Vyčiams už suruoštą taip gražų ir jaukų susipažinimo pobūvį, vaišes ir pasilinksminimą. Tremtiniai tiki, jog tik glaudžiai visiems lietuviams bendradarbiaujant mūsų kova dėl Tėvynės bus sėkminga. Vyčiai tam bendradarbiavimui padėdami pagrindą nusipelnė dvigubą padėką.

Tremtinių Valdyba

ORGANIZUOJASI PITTSBURGHO LIETUVIAI SKAUTAI

Skautybė yra auklėjimo mokykla, kurioje jaunuoliai išmoksta prasmingai gyventi. Skautybė, siekdama savo tikslo, remiasi didžiojo misijos idėjomis: Dievui, Tėvynei ir Artimui!

Jau 40 metų skautai gyvuoja Amerikoje ir turi apie du milijonus narių, kurių 400.000 darbuojasi su Catholic Committee on Scouting.

Skautai yra didžiausia Amerikoje organizacija. C. Y.O. (Catholic Youth Organization) taipgi smarkiai auga, bet dar negali prilygti skautams.

Skautas yra gyvenimo pavyzdžiu, pasižadėjęs geriausiai ir ištikimiausiai tarnauti Dievui ir Tėvynei.

Naudinga ir išganinga mintis steigti Pittsburghe skautų draugę. Susirinkimas šaukiamas rugsėjo 24 d., šeštadienį, 3 val. popiet, Šv. Kazimiero mokyklos patalpose.

Skautams vadovaus nuoširdus ir didelis jaunimo bičiulis — mokytojas Aleksas Krapavičius.

NORTH SIDE

Mr. Steponas Onaitis su savo žmona Mrs. Marcèle dalyvavo Lietuvos Vyčių seime Elizabeth, N. J., ir praleidę linksmai atostogas New York'e bei aplankydami kitus žymesnius miestus, laimingai grįžo į namus.

ŠAUNI PRAMOGA

Šį sekmadienį, rugsėjo 25 d., 3 val. popiet, Šv. Kazimiero mokyklos patalpose, South Side, įvyks didelė card party su brangiomis ir gražiomis dovanomis bei puikiomis vaišėmis.

Visiems gera proga laimėti vertingų dalykų, o be to, pasilinksinti ir gražioje nuotaikoje praleisti sekmadienio vakarą.

Nuoširdus pakvietimas visiems.

Rengėjai

Tremtinių dėmesiui!

Spalių 1 d., šeštadienį, 7:30 val. vakare, Šv. Kazimiero mokyklos svetainėje, South Side, šaukiamas Tremtinių draugijos Pittsburghe susirinkimas.

PADĖKA

L.R.K. Literatūros d-jos Valdybai, ėjusiai ištikimai pareigas iki š. m. rugsėjo 19 d., nuoširdus aciu.

"L.Ž." redaktorius
Tėvas Barnabas
Mikalauskas, O.F.M.

Darbo valandos

"Lietuvių Žinių" redakcijoj ir administracijoj, 2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa., tel. HE 1-3121, kasdien, išskiriant sekmadienius, nuo 9 iki 12 prieš piet ir nuo 2 iki 5 popiet.

ANGLŲ KALBOS KURSAI

Laikina nutrauktos anglų kalbos pamokos, tęsiamos toliau pirmadienio, trečiadienio ir penktadienio vakarais nuo 7:30 iki 9 val., Šv. Kazimiero mokykloje, South Side.

Visi tremtiniai mielai į šiuos anglų kalbos kursus priimami. Kursus sutiko vesti Mrs. Viola Yakštis.

Tremtinių d-jos pirm.
Kun. B. Mikalauskas

ESPLEN

Moterų klubas šį sekmadienį, rugsėjo 25 d., 3 val. popiet, Šv. Vincento parapijos salėje rengia card party

PITTSBURGHIEČIAI, SUKRUSKIME!

Laikas rinkti atstovus į Visuotiną Amerikos Lietuvių Kongresą

Tai dar neviskas iš mūsų "dūmų" miesto kuriam pri-seina Amerikos Lietuvių Kongresuose "grumtis" su tokiu veikliu lietuvišku Waterbury miestu, ir aukų dėjimo Lietuvos laisvinimo darbe lenktyniuoti su tokiu "milžinu" kaip New Yorkas. Pittsburgho lietuviai dar turi daug ir kitokių organizacijų, kurios taip pat neat-silieka nuo lietuviško prakil-naus darbo. O koks kitas lietuviškas darbas gali būti prakilnesnis kaip Lietuvos laisvinimo darbas.

Šios Draugijos taip pat kaip tenka girdėti jau ruošiasi rinkti delegatus į Amerikos Lietuvių Kongresą ir rūpinasi, kad delegatai gal-ėtų šiek tiek ir aukų nuvežti, kad išlaikius Pittsburgho garbę atitinkamoje aukštumoje ir "nepasidavus" Waterburui.

Pittsburghas turi ir savo apylinkę kurioje yra turtin-gų lietuviškų klubų ir šiaip visokių organizacijų, kurios visada kuo nors prisideda prie bendro prakilnaus lie-

tuviško darbo ir reikia ma-nyti neatsilikti nė šį kartą.

Kalbant apie Pittsburgho apylinkės turtingus lietuviškus klubus, kas iš mūsų nežino Lietuvių Ūkio klubo — Lithuanian Country Club kur yra rengiami Pittsbu-rgo ir apylinkės lietuvių iš-važiavimai. Kas iš mūsų nežinoms lietuvių klubų Ho-mestead, Pa., Duquesne, Pa., Charleroi, Pa., Danora, Pa., Bentlyville, Pa., ir Vander-grift, Pa. Šie klubai randasi artimoje Pittsburgho apylin-kėje ir yra laisvi nuo bent kokios bolševikiškos "ligos".

Pas mus Pittsburghe ir apylinkėje yra apie trejeta klubelių, kuriuos kontroliuo-ja lietuviškai kalbą ruske-liai. Jų vardų ir neminiu, nes jie tik dėdei Juozui tar-nauja.

Linkėtina, kad ir šį kartą netik Pittsburghas, bet ir visa apylinkė pajudėtų; iš-rinktų ir pasiųstų savo dele-gatus į Amerikos Lietuvių Kongresą ir savo auką pri-sidėtų prie Lietuvos Laisvi-nimo.

B.

ir bingo. Kviečia visus at-silankyti.

Rugsėjo 19 d. palaidota Josephine Urbutienė. Pa-maldos už jos vėlę atlaikytos Šv. Vincento bažnyčioje.

SOUTH SIDE

Studijuoją universitete

Tėvas Aleksandras Žiub-rys, vienuolis pranciškonas prieš du metus atvykęs iš tremties ir gyvenęs Lietuvos Pranciškonų vienuolyne Kennebunk Port, Maine, šiuo metu sociologinius mokslus ir anglų kalbą studijuoja Duquesne universitete.

Aplankė liga

Jeronimas Brazauskas ser-ga ir guli South Side ligoni-nėje.

Frank Bardžilauskas, gyv. So. 20th St. jau penktą sa-vaitę guli Šv. Juozapo ligo-ninėj.

Pasveiko

Mrs. J. Kissel, gyv. So. 24th St. iš Worman's ligo-ninės grįžo namo.

Pasveiko taip pat ir Bolis

Nedzinskas, gyv. Sarah St., kuris gulėjo Šv. Juozapo li-goninėj.

Alumnų šokiai

Spalio 11 d. (antradienį) Šv. Kazimiero aukštesnės mokyklos alumnai ruošia savo metinius šokius, kurie įvyks Lietuvių Salėje 1723 Jane St. Gros Krakowiaki radio orkestras.

Mrs. Ona Uždavinis rug-sėjo 18 d. su savo dukra Elz-bieta lankėsi Pittsburghe pas savo motiną. Visiems ji plačiai žinoma kaip buvusi "L.Ž." administratorė Ona Naujeliūtė.

Mrs. S. Juškevičius, gyv. 1710 Mary St. guli South Side ligoninėje ir laukia ope-racijos.

19 vyčių kuopos susirinki-mas aptarti seimo įvykius bus rugsėjo 22 d.

HOMESTEAD

Rugsėjo 14 d. įvyko Šv. Pranciškaus Rėmėjų svar-bus susirinkimas. Tarp ki-tų dalykų susirinkimus nu-tarta daryti kiekvieno mėn. antrą trečiadienį.

STEREOTYPO FONDAS

"Lietuvių Žinios" tobulėdamos, negali apeiti be mašinos, reikalingos paveikslams daryti. Matote, malonūs skaitytojai, kad laikraštis be jokio paveikslėlio yra labai liūdnas. Visai kitoks būtų su paveikslais ir vaizdeliais.

Kreipiamės į gerbiamus "Lietuvių Žinių" skaitytojus ir visus mūsų rėmėjus nepamiršti Stereotipo fondo, prie kiekvienos progos atsiųsti didesnę ar mažesnę auką tam svarbiam tikslui.

Aukoti Stereotipo Fondui reiškia remti ir palaikyti savąją lietuvišką spaudą.

Ši mašina kainuoja \$300.

Šiuomi siunčiu \$..... auką Stereotipo Fondui.

Vardas-pavardė

Adresas

Miestas

Valstija

Nukirpę šį kuponą draug su auka prašome siųsti:

"LIETUVIŲ ŽINIŲ" STEREOTYPO FONDAS

2211 Sarah Street

Pittsburgh 3, Pa.

L.R.K. Federacijos, Pittsburgho apskrities, susirinkimas

Rugsėjo 25 d., sekmadienį, 7 val. vakare, Šv. Kazimiero mokyklos svetainėje, South Side, šaukiamas vi-suotinas Lietuvių Romos Katalikų Federacijos, Pitts-burgho apskrities susirinki-mas, į kurį kviečiami visi na-riai ir katalikiškų draugijų atstovai. Malonėkite daly-simu.

Be kitų labai svarbių ir reikšmingų pasitarimų bei pranešimų, išklauskysite do-mos ir reikšmingos paskai-mos aktualiu šių dienų klau-simu.

Korespondentų žiniai

Malonėkite atsiųsti žinias ne vėliau pirmadienio, vė-liausias terminas antradie-nio rytą, nes kitaip nebeįma-noma tos savaitės laidoje pa-talpinti. Tada nemalonu mums ir korespondentui.

Tad būkite rūpestingi ir laiku atsiųskite savo raštus, o bus visada įdėti.

Red.

BALF-o PIRMININKAS KUN. DR. J. B. KONČIUS PROFESORIAUJA

Patyrus, kad Balf-o Pir-mininkas Kun. Dr. Juozas B. Končius pradėjo profeso-riauti Fordham universiteto, New Yorke, Balf-o Admi-nistracijos tarnautojai svei-čioje 40 valandų atleidai pra-kina savo Pirmininką nau- jose pareigose ir linki jam geriausio pasisėkimo.

Lietuvaitė BALF-o Administracija

C. K. PIKIEL

General Insurance

Notary Public

Marriage Licenses

Auto Licenses

Business Broker

WE SPECIALIZE IN TAVERNS

121 So. 22nd St. -:- Pittsburgh 3, Pa.

S. S., PITTSBURGH, PA.

Phone EVerglade 2300

A. L. WENSLOVAS

LIETUVIS GRABORIUS

LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Nauja moderniška koplyčia dykal visiems. Kreipdamiesi į mus turėsite mandagų ir sąžiningą patarimą

Tel. HEmlock 0202

2128 Carson Street

S. S., Pittsburgh, Pa.

KRAUS

THE JEWELER

V. J. KRAUŽLYS, Savininkas

1816 Carson Street

PITTSBURGH 3, PA.

EVerglade 4850

Phone HOMestead 3169

Night Service HO. 5575-R

HOMESTEAD MAYTAG STORE

ALL MAKES OF WASHERS AND VACUUM SWEEPERS
Motors -:- Radios -:- Refrigerators -:- Belts and Brushes
To Fit All Motors

PARTS and REPAIRS—ALL WORK GUARANTEED

602 Amity Street

Homestead, Pa.

Phone, FEderal 1622

HASER

Funeral Home

AMBULANCE SERVICE

Mes esame dėkingi už jūsų biznį

512 Chartiers Avenue
McKEES ROCKS, PA.

Iron City Clock Hospital

JOHN KAMARAUSKAS

Lietuvis Laikrodininkas

—Expert Repairers—

CLOCKS—WATCHES—JEWELRY

2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa.

Tel.: AT. 7399

Atvykę į South Side—

Visuomet atsilankykite į

FLORENT RODGERS CAFE

136 South 21st Street -:- Pittsburgh 3, Pa.

Malonesnės vietos niekur nėra. Turime lengvų užkandžių ir visokių gėrimų.

ALT MEMORANDUMAS VALST. DEPARTAMENTUI

Delegacija reikalavo oficialaus Lietuvos naikinimo pasmerkimo ir šio klausimo iškėlimo JT visumos susirinkime

Iš Lietuvos pastekia vis baisesnės žinios apie okupacinės valdžios vykdomus Lietuvos gyventojų išvežimus ir naikinimą. I šį reikalą jau ne kartą buvo atkreiptas įvairiomis progomis JAV Vyriausybės dėmesys, bet ji vis dar ligi šiol nesirūpina viešai pasmerkti tokio Sovietų okupanto elgesio.

Mums, Amerikos lietuviams, nelieka nieko kito, kaip toliau šį reikalą viešumon kelti, formuoti amerikoniškos visuomenės mums palankią opinią ir nuolatos priminti bei reikalauti JAV Vyriausybės pavartoti visas priemones sustabdyti nekaltų žmonių naikinimą, kuris gresia visos tautos pražūtimui.

Vadovaudamasis šiais samprotavimais, ALT Vykd. Komitetas delegavo pirmininką L. Simutį ir sekretorių Dr. P. Grigaitį nuvykti į Washingtoną ir įteikti memorandumą Valst. Departamentui. Juodu tai atliko rugpjūčio mėn. 12 dieną. Iteikiant ALT raštą, adresuota Valstybės sekretoriui Dean Achesonui, buvo ir žodžiu paaiškinta apie pasibaisėtiną Lietuvos padėtį bolševikų okupacijos je.

Memorandume nurodoma, kad rusų okupacinė valdžia jau įvykdė Lietuvoje septynis stambesnes genocido (tautų naikinimo) "operacijas": (1) 1941 m. birželio mėn. 14–21 d.d.; (2) 1945 m. rugpjūčio mėnesį; (3) 1946 m. vasario 16 dieną — Lietuvos Nepriklausomybės dieną; (4) 1947 m. gruodžio 19 dieną — Lietuvos Nepriklausomybės dieną; (5) 1948 m. gegužės 22 d.; (6) 1949 m. kovo 24–27 d.d. ir (7) 1949 m. birželio mėnesį. Pati stambiausia masinė deportacija buvo atlikta 1948 m. gegužės 22 dieną, kai per vieną naktį ginkluoti MGD — MVD (rusų policijos) daliniai ištrėmė daugiau kaip 100 tūkstančių nekaltų lietuvių. Bendras ištrėmtųjų skaičius siekia jau netoli vieno milijono, taigi beveik pusė Lietuvos Tautos jau yra pasmerkti žūti Sibire ir kitose tolimosios Rusijos vietovėse. Kaip liudytojai praneša, kiekvienas šių trėmimų buvo lydin-

nas neapsakomų žiaurumų.

Ištrėmtųjų lietuvių vieton atgabenami nauji kolonistai iš Rytų. Pirmiausia, matyt strateginiais sumetimais buvo pašalinti iš Lietuvos ir Latvijos pajūrio. Kauno ir Vilniaus miestuose lietuviai šiuo metu besudaro vos 30% mažumą.

Šių faktų akivaizdoje ALT Vykd. Komitetas, prašo memorandumu JAV Vyriausybę nedelsiant imtis veiksmų apsaugoti Pabaltijo tautas nuo visiškų sunaikinimo. Kaip iniciatorė ir pakto uždrausti genocidą ir už jį bausti pasirašytoja, JAV-ės prisiėmė prievolę apsaugoti mažumas nuo sunaikinimo. Kaip nugalėtoja valstybė, JAV-ės turi telti ir pareigą reikalauti, kad 1939 m. rusų plėšio ir rugsėjo mėn. Ribentropo ir Molotovo susitarimų skriauda būtų atitaisyta.

Iteikdami ALT memorandumą konkrečiai reikalaujama:

1) Kad Jungt. Valstybių Vyriausybė oficialiai ir viešai pasmerktų Rusijos vykdomą Pabaltijo tautų naikinimą, lygiai taip, kaip ši Vyriausybė jau

yra pasmerkusi religinį persekiojimą ir žmogaus teisių pažeidimą buvusio priešo krašte;

2) Kad Amerikos delegacija Jungt. Tautų Gen. Asamblėjoje, kuri susirinks rugsėjo mėnesį, būtų instrukuota pareikalauti iširti kaltinimus apie rusų vykdomą genocidą nerusiškoje žemėje;

3) Kad Valst. Departamentas panaudotų Užsienių Reikalų Ministrų Tarybą ir Jungt. Tautų Organizaciją prarastam Ribentropo Molotovo slapto dalybų pasąkoje Pabaltijo kraštų suverenitetui atstatyti.

Toks yra įteiktas Valst. Departamentui ALT memorandumo turinys. Iš Valst. Departamento pusės buvo pažadėta jame iškeltus faktus išstudijuoti ir atsižvelgti į Amerikos lietuvių reikalavimus. Šį ALT Vykd. Komiteto žygi privalo solidariai pasekti ir visos lietuvių kolonijos, kurios nieko nedelsiant yra prašomos pasiūsti panašius turinio reikalavimus, nes padėtis Lietuvoje darosi tikrai tragiška.

"JIE JUS VISUS NORĖTŲ... VA TAIP"

Sov. Sąjungoje gen. Gustaičiui mirties bausmė pakeista ištėmimu. — Stalinas Estijos ministeriui: "Jie jus visus norėtų... va taip..."

Skaitau kritikos labai palankiai sutiktą Josef Czau skio knygą "Na neliudzkiej Ziemii" (Nežmogiškoj žemėj). Pats autorius įžanginiame žodyje rašo:

— Ši knyga neduoda jokių išvadų nei sintezių; ji yra tik tiktai pasakojimas apie lenko metų pergyvenimus, stebėjimus ir mintis Sovietų

Sąjungoje.

Kadangi knygoje liečiami ir lietuviai, duodu parenges būdinges vieno skyriaus ištraukas, suskirstęs jas savo antraštėmis.

Mirties vienutėje

Temo, Juozas nutilo — reikėjo jau grįžti, bet prikalbėjau jį, kad baigtų dar savo paties kalėjiminių istoriją.

"Kaip tau sakiau, naktį ir pirmą rugpjūtį (knyga rašyta 1942–47 m. J. Kz.) išvedė mane iš mirties vienutės, bet vietoj į požemio dėžutes, kaip pirmąjį kartą, į didelę celę, kur buvo apie 40 žmonių, kurių tarpe apie 20 lenkų, keliolika rusų ir vienas lietuvis.

Pirmasis lenkas, kurį sutikau, buvo lvovietis kunigas Cienski. Vaikščiojo tarp mūsų, klausė išpažinties, davė išrišimą. Kunigas ne tik buvo kankintas Lvoje, bet jo akivaizdoje buvo kankinamą jauna moteris, kurios nepažino, kad tuo keliu priverstų jį papasakoti apie lenkų pagrindinę kovą.

"Po valandos durys atsidarė ir pradėjo mus, lenkus, po vieną vesti į kitą celę. Ten už stalo sėdėjo enkavė distai, apkabinėti ordenais ir kiekvienam iš mūsų skelbė tą patį:

— Sovietų Sąjunga, Anglija ir Lenkija bendrai kovoja su bendru priešu; nežuodysite jūsų, nebijokite ir kankiniai laukite".

Amnestuojamas gen. Gustaitis

"Paskum mes lenkai vėl susitikome bendroje celėje. Po metų mačiau lenkus, po metų galėjau kalbėti lenkiškai ir tik dabar supratau, kodėl man nebuvo įvykdytas (mirties. J. Kz.) sprendimas. Visi mano bendrakalbiai lenkai buvo taip pat,

kaip aš, nuteisti mirti ir taip pat, kaip man, sprendimai buvo staiga sustabdyti ryšium su vykstančiais Sikorski'o — Malski'o pasitarimais Londone. Tuo pačiu metu mirties bausmė pakeista ištėmimu porai rusų ir lietuvių), kuriuos dabar atvedė į bendrą celę.

"Gal laikyta, jog jų profesinės žinios, nes tai buvo ypatingai aukšto mokslo žmonės, galės dar būti naudingos mirties pavojuje esančiai Sovietų Sąjungai? Taip kiekvienu atveju galvojau du, tur būt, šauniai rusai, kokius sutikau kalėjime, o kurių abu praleido su mumis pora savačių — man paskutinių — Butirkose.

Estijos ministeris ir Stalinas

"Tose Butirkose sėdėjo nuteistas vienas estų ministeris, vienas iš svarbiųjų Estijos kooperatinio sąjūdžio organizatorių. Kaip žinai, estų, latvių ir lietuvių kooperacijos buvo vienos iš geriausių Europoje. Sovietų — baltų santykių medaus mėnesių metu, 1940 metais, kada tos valstybės buvo jau priverstos sutikti su sovietų bazėmis, o sovietų vyriausybė dar visa darė, kad įtikintų baltus, jog jų kraštų nepriklausomybė nebus SSSR paliesta, eilė estų ministerių ir to krašto garsių veikėjų pakviesta į Maskvą. Stalinas Kremliuje priėmė juos su dideliais pietumis. Tame priėmime Staline klausinėjo

ministerį apie estų kooperaciją, ir ministeris apie valandą pasakojo jam apie kooperatyvų plitimą baltų kraštuose".

"Stalinas klausėsi labai susidomėjęs".

— Charašo, charašo, vietoj sdielali, — pasakė, paskum paėmė po ranka tą estų ministerį ir perėjo su juo per salę. Lenkė Ždanovą ir Molotovą, kurie, sėdėdami vienas šalia kito, gyvai tarpusavyje kalbėjosi.

"Stalinas parodė juos pirštu ir šypsodamasis pasakė:

— Jie jus visus norėtų... va taip, — ir padarė ranka judesį, tartum užgrobiančių, — nes jie yra didžiuraisai, o jų ruki zagriebsučiję, bet aš jiems neduosiu".

"Praėjo vos trys mėnesiai po to pasikalbėjimo, — Estija buvo aneksuota", o svetijai Kremliuje priimtas kooperacinio sąjūdžio organizatorius Estijoje vėl atvažio į Maskvą, bet jau apkaltaime vagone į Butirkas".

"Ruki zagriebsučiję sunku išversti, o nemanau, kad tie rusiški žodžiai būtų žodyne; ranka abejo, čia kalbama apie rankas, kurios yra kaip grėbliai".

Tokia Sovietų Sąjungos tikrovė.

Tačiau autorių vienoje vietoje pastebi:

— Nepaisydami trėmimo, žiaurumo ir skriaudos, daugelis net nuskriaustųjų nuolat dar tikėjo į Sovietų Revoliucijos "tiesą".

NAUJAS LIETUVIŲ TRANSPORTAS

Apie rugsėjo 19 — 20 d., laivu "General Black" į New Orleans uostą atvyko šie lietuviai tremtiniai:

Amonas, Artūras, — Banionis, Povilas, Ona, — Beitneris, Marta, — Briedis, Jurgis, Anna, — Damjanaitienė, Antanina, — Greblauskas, Donatas, — Ganiprauskas, Romualdas, Magdalena, — Gintautas, Romas, Irena, — Igutis, Alfonsas, — Kriščiūnienė, Izabela, — Kupčikas, Anatolijus, Valerija, Anatolijus, — Landsbergienė, Janina, Gledrė, — Lasaitė, Janina, — Milašauskas, Anna, Wilhamine, — Narukynas, Jonas, — Palokas, Fridrichas, Marija, — Perkūnas, Bronė, Jonas, — Prelgauskas, Kostas, Justina, Bronius, Viktorija, — Rakauskas, Juozas, Petronėlė, Anelė, Jonas, — Sinkėvičius, Julija, — Suboninis, Pranas, Konstancija, Jona, — Simonis, Vladas, Antanina, Jonas, Antanas, Zivilė, — Tarella, Stasys, — Visockis, Algirdas, Zita.

Atvykstančius pasitiks organizacijų atstovai.

BALF Imigracijos Komitetas

Komunistai siaučia Korėjoj

Iš Tolimųjų Rytų gauta žinia, kad šiaurės Korėjoj raudonieji areštavo visus misionierius ir 70 kunigų pasodino į kalėjimą.

Vyskupai Ryongyan ir Sauer dingo paslaptingai bevažiuojant iš Sopo į Pjonyangą. Taip pat nusavintas visos Bažnyčios turtas.

Sovietai ruošiasi karui

Maskva. — Oficialūs sovietų laikraščiai, pasmerkdami Vakarų galybių ginklavimąsi naujam karui, užtikrino rusų tautai, "jog ji turinti užtektinai galingą armiją".

Generolas Bogdanov tvirtino, kad Rusijos ginklai yra daug geresni už priešų. be to, sovietai nevertosia atominių bombų.

United Lithuanian Relief Fund of America, Inc.

105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ BANKINĖ ĮSTAIGA

yra su daug metų patyrimo biznyje, patogi ir pelninga įstaiga dėl taupymo ir paskolų ant pirmų mortgage.

Taupyimas yra po Federal Insurance Corp. Valdžios apsaugos užtikrinimas.

THE SUPERIOR SAVINGS and LOAN ASS'N 6712 Superior Avenue—HE. 2498

CLEVELANDO ŽINIOS

MES PRAŠOME GINTI MŪSŲ TĖVYNĘ

Rugsėjo 8-sios minėjimas Clevelande

Tautos šventės minėjimas Clevelande įvyko rugsėjo 11 d. Lietuvių salėje, dalyvaujant 800 žmonių. Šventei pritaikintą kalbą pasakė gen. Nagius. Meninę dalį atliko Clevelando lietuvių choras, vadovaujamas A. Mikulskio ir šokėjų grupė. Dalyvių pasveikino taip pat žinomas Amerikos lietuvių veikėjas adv. A. Olis.

Šventės proga JAV prezidentui H. S. Trumanui pasiūsta šio turinio rezoliucija

Jo Excelencijai Jungtinių Amerikos Valstybių Respublikos Prezidentui Harry S. TRUMANUI.

Clevelando lietuviai, susirinkę 1949 m. rugsėjo m. 11 dieną paminėti tradicinę savo tautos šventę, siūnia Tamstai, p. Prezidentė, širdingiausių sveikinimų ir ta pačia proga perduoda Jums visos Clevelando lietuvių visuomenės vardu geriausius linkėjimus.

Mes, Amerikos lietuviai, naudodamiesi visomis Jūsų garbingos demokratijos šalies pilietinėmis ir politinėmis laisvėmis, nuolatos prisimename savo seseris ir brolius, kenčiančius žiauriausią bolševikinę okupacijos priespaudą savo tėvų žemėje. Kasdien mes pasieka vis baisesnės žinios apie mūsų tautos narių žudynes vien už tai, kad jie myli savo Tėvynę ir ryžtasi kovoti už savo ir visos žmonijos laisvę.

Jų kraujo aukos ir brangi atmintis verčia mus šauktis į demokratinio pasaulio sąžinę, reikalaujant galimai greičiau imtis konkrečių žygių sustabdyti negirdėto baisumo žiaurumus ir prašyti Tamstą p. Prezidentę, daryti pastangų sulaukyti galutiną lietuvių tautos exterminaciją.

Cleveland, 1949 m. rugsėjo 11 d.

Panašios rezoliucijos buvo išsiųstos ir Valstybės Sekretoriui Dean Achesonui, Ohio gubernatoriui p. Frank Lausche ir Amerikos Moterų Lygai Washingtonė. Atskirose rezoliucijose Amerikos Lietuvių Tarybai ir VLIKui dalyviai pareiškė savo lojalumą ir palinkėjo neuilstamai dirbti ir kovoti už Lietuvos nepriklausomybę.

Trumpos Žinutės

Mirė Veronika Misevičienė, gyv. 655 E. 97 St. Nuliūdime liko vyras Michail, sūnus Jonas, duktė Lilian Januška ir anūkai. Palaidota Kalvarijos kapinėse.

Pereitą savaitgalį St. Ne-maniai ir Jim Quennai buvo nuvykę į Charloi, kur jie ilgai yra gyvenę. Ta proga atlankė gimines ir pažįstamuosius.

B. Karlonienė, kuri per pirmąjį Šv. Jurgio pikniką susilaužė ranką dabar jau pasveiko ir vėl dalyvauja visose svarbesniuose parengimuose.

Sajungiečių 36-toji kuopa naujosios parapijos patalpose rengia metinę vakarienę, kuri įvyks spalio 2 d. Po vakarienės šokiai. Bilietai iš anksto gaunami klebonijoje arba pas komisijos narius.

Staigiai susirgo Jonas Cevalauskas, kuris būdamas suvyklos vedėjas labai daug padėjo siuvėjoms tremtinėms. Dabar po truputį sveiksta.

Kas penktadienį vakare 7:30 val. klausykitės lietuviškos programos iš WSRP 1490 kc stotis, kurią išpildo

Šv. Jurgio parapijoje 40 val. atlaidai įvyks spalio 9-10-11 d.d. Pamokslininku paskviestas Tėvas Vincentas Andriulis, marijonas.

ALT ir šalpos fondo 38-to skyriaus kortavimo vakaras jau čia pat. Abiejų skyrių valdybos nuosirdžiai kviečia visus kuo gausiausiai vakare dalyvauti. Kas surinks daugiausiai taškų gaus dovanų. Vakaras ir vaišės įvyks rugsėjo 25 d. 4:30 val. Šv. Jurgio parapijoje 67 St. ir Superior Ave.

Iš atvykusių tremtinių didelė dalis yra katalikai. Tačiau parapijoje užsirašę gal tik 28 proc. Niekas neverčia duoti didelės aukos. Tik at-eikite užsirašyti.

Visi tėvai, kurie turi mokyklinio amžiaus vaikų kviečiami leisti juos į lietuviškus kursus, kurie vyksta šeštadieniais 10 val. a.m. Šv. Jurgio parapijos mokykloje. Kursus jau lanko 60 mokinių.

Koresp.

SKAITYKIME

"LIETUVIŲ ŽINIAS"

GELBĖKIME SAVO BROLIUS IŠ TREMTIES

Sie lietuviai tremtiniai dar neturi garantijų. Šiandien Jūs galite jiems pagelbėti parūpinami darbu ir buto garantijas. Kas juos iškviesite malonėkite pranešti BALF, United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., nurodant kviečiamojo pavardę ir vardą.

DP CAMP SCHWABE, GMUEND, GERMANY, U.S. ZONE

BRUZYDYS, Teresė, gim. 2.4.1894, ūkininkė, BRUZYDYS, Omasas 5 metų.

GINTAUTAS, Antanina, gim. 2.5.1913, siuvėja, namų ruošos darbininkė, GINTAUTAS, Amelija 14 metų.

GIEDRAITIS, Josepha, gim. 10.5.1883, siuvėja, namų ruošos darbininkė.

GOBTAITIS, Agota, gim. 6.2.1892 ūkininkė, namų ruošos darbininkė.

JAUTOKAS, Zigmąs, gim. 12.5.1884 ūkininkas, JAUTOKAS, Emilija 58 metų ūkininkė, JAUTOKAS, Viktoras 20 metų ūkininkas, JAUTOKAS Regina 18 metų ūkininkė, JAUTOKAS, Kristina 13 metų.

IVANAUSKAS, Adolfas, gim. 24.1897 mėsūninkas, dažytojas, ūkininkas.

KATILIUS, Jurgis, gim. 9.5.1901 auto mechanikas, šaltkalvis, KATILIUS, Edelėta 40 metų ūkininkė, KATILIUS, Dalia 5 metų.

NAMŲ APŠILDYMAS

DABAR yra patogias laikas apšildinti namų apšildymu. Mes parduodame ir rengiame automatiskus moderniskus Gaso Furnasus, įdedame automatiškus Barber Burnerius į angliams kūrenamus furnusus ir įvedame automatiskus gazu vandenio šildymui tankus.

TRI-VET APPLIANCE SERVICE Gas and Electrical Appliances Frank M. Orpse-Urbaitis, Ved. 6921 Wade Park Avenue Tel. UT. 1-2750

Nakėia ir sekmadieniais PO. 9548

DELLA E. JAKUBS

LITHUANIAN FUNERAL HOME (Jakubauskienė—Laisnuota Laidotuvių Direktorė)

Viešiem lietuviams norintiems mūsų kambarius leidžiame naudoti dykai

Lietuviai kreipdamiesi reikale prie manes apturėsit teisingą patarimą. Simpatiškas mandagus greitas ir geresnis už kitų pataravimus. Vėžiniai ligonių pervežimui į ir iš ligoninių. Kalbos sąžiningiausios; žemiausia kaina už palaidojimą, sulig jūsu pasirinkimo. Telefonuokite.

Endicott 1763

6621 Edna Avenue

Cleveland, Ohio

MULIOLIS

INSURANCE

and

REAL ESTATE

6606 Superior Avenue

CLEVELAND, OHIO